verstedelijkingsstrategie
Arnhem Nijmegen Foodvalley

In de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en Regio Foodvalley – samen 'de Groene Metropool' genoemd – wonen meer dan één miljoen mensen. De komende jaren groeit dit aantal flink. Het is de verwachting dat er tot 2030/2040 zo'n 100.000 nieuwe woningen nodig zijn; 60.000 in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en 40.000 in Regio Foodvalley.

De opgave is breder dan alléén de vraag om nieuwe woningen – het gaat ook om de vraag hoe de verwachte groei zó kan worden opgevangen dat de kwaliteit van de regio (groen en goed bereikbaar) behouden blijft en zelfs kan worden verbeterd.

Keuzes
Zo'n verstedelijkingsopgave vraagt om keuzes. Waar willen wij dat wél of niet wordt gebouwd? Waar kan een ontwikkeling van een woon- of werklocatie een kern of stad juist helpen om een gebied te versterken en de vitaliteit te behouden? Kunnen bedrijven worden verplaatst en geclusterd (zodat overlast in dorpen en steden verdwijnt en er ruimte komt voor woningbouw)? Wat is een logisch moment om te bouwen? Welke randvoorwaarden stellen we aan locaties, bijvoorbeeld als het gaat om bereikbaarheid of om de kwaliteit van het woningbouwprogramma?

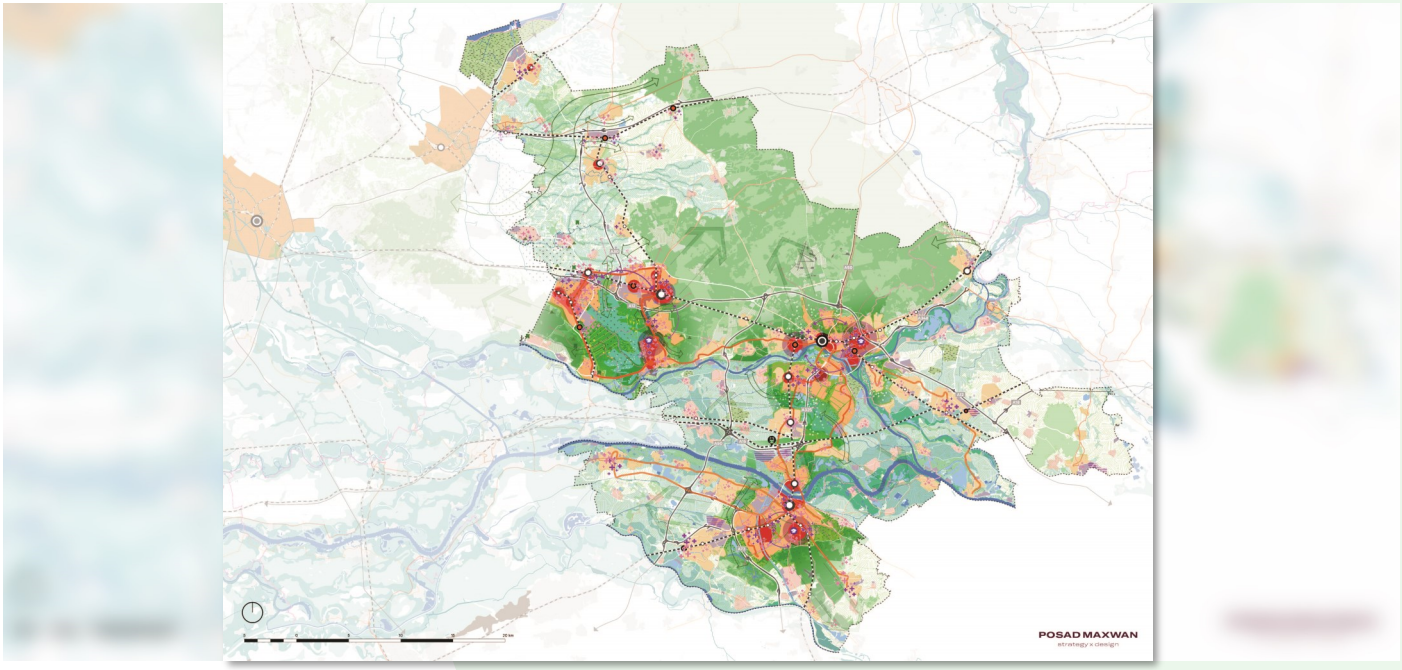
De Groene Metropool stelt hiervoor – samen met de provincies Gelderland en Utrecht, de Waterschappen en het Rijk (ministeries van BZK, IenW, EZK en LNV) – de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley op (hierna: 'Verstedelijkingsstrategie ANFV' of 'verstedelijkingsstrategie' of '-akkoord').

Meer landschap, meer stad
Het motto van deze verstedelijkingsstrategie is: 'Meer landschap, meer stad'.

Wij geven hiermee aan dat het groene karakter van het gebied moet worden versterkt, zodat mensen die hier wonen, kunnen genieten van het natuurlijke landschap.
Meer stad betekent dat wij nadenken hoe wij op een slimme en duurzame manier nieuwe woningen in steden en dorpen kunnen toevoegen en wat daar dan voor nodig is, bijvoorbeeld op het gebied van bereikbaarheid.

Wij werken de verstedelijkingsstrategie voor 26 gemeenten uit in **acht gebiedsuitwerkingen**. Daarvan zijn de eerste drie een zogenoemd *sleutelgebied*; dat zijn gebieden waar de complexiteit groot is, omdat opgaven met elkaar concurreren:

1. Spoorzone Arnhem-Oost (Arnhem)
2. Foodvalley-Zuid (Ede, Renswoude, Rhenen, Veenendaal en Wageningen)
3. Nijmegen-West (Nijmegen)
4. Foodvalley-Noord (Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude en Scherpenzeel)
5. Liemers (Doesburg, Duiven-Westervoort, Montferland en Zevenaar)
6. Middengebied Arnhem-Nijmegen (Lingewaard, Overbetuwe)
7. Rijk van Nijmegen (Berg en Dal, Beuningen, Druten, Wijchen, Heumen, Mook en Middelaar)
8. De Veluwe (Barneveld, Ede, Wageningen, Renkum, Arnhem, Rheden en Rozendaal)

Wat gaan we doen in 2022?
Het jaar 2022 staat in het teken van twee belangrijke mijlpalen:

1. **Sluiten van het Verstedelijkingsakkoord ANFV.**
   Wij leggen in dit akkoord met het nieuwe kabinet de onderlinge samenwerking vast, maken concrete afspraken over de uitvoering en leggen het onderlinge 'commitment' aan de opgaven vast. Wij doen dat in de wetenschap dat er ook nog veel níet bekend is, maar wat wij de komende jaren wel concreter gaan maken. Daarom werken wij, parallel, met de gemeenteraden in hun kaderstellende rol aan de gebiedsuitwerkingen.

2. **Uitwerking en vaststelling van de gebiedsuitwerkingen.**
   Wij werken, parallel dus, verder aan de gebiedsuitwerkingen. Daarmee leggen wij de verbinding tussen (boven)lokale afspraken op gebiedsniveau en de gemeenschappelijke afspraken in de Groene Metropool.

PERIODE TOT DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN OP WOENSDAG 16 MAART 2022

1. Informatiedocument Procesplanning Verstedelijkingsstrategie ANFV
Door middel van dit document (dat u nu in handen heeft) worden colleges van B&W/Gedeputeerde Staten (GS) en gemeenteraden/Provinciale Staten (PS) geïnformeerd over de planning en het proces voor de verstedelijkingsstrategie voor 2022.

2. Opgavebeschrijvingen gebiedsuitwerkingen
- De colleges van B&W en GS ontvangen in januari 2022 de opgavebeschrijvingen van de gebiedsuitwerkingen. Hierin wordt een vertaalslag gemaakt van het verstedelijkingsconcept naar acht gebieden en worden onderzoeksvragen benoemd.
- Gemeenteraden en PS ontvangen informatie over de inhoudelijke voortgang van de verstedelijkingsstrategie en de resultaten van de gehouden consultatie over het verstedelijkingsconcept.
- Het Bestuurlijk Kernteam Verstedelijkingsstrategie bereidt het verstedelijkingsakkoord voor en betrekt de colleges hierbij.

3. Bestuurlijk Overleg (BO) MIRT (februari 2022)
Het BO MIRT 2021, dat normaal gesproken in november plaatsvindt, is vanwege de kabinetsformatie uitgesteld naar het eerste kwartaal van 2022.
Tijdens dit overleg met de ministeries IenW, LNV, BZK en EZK bespreken de Groene Metropool, de provincies en de waterschappen de eerste te maken afspraken en onderzoeksopgaven.
Deze komen voort uit de verkenning van een uitvoerings- en investeringsagenda (UIA), de bouwstenen, de mobiliteitsanalyse en lopende MIRT-trajecten (dat is het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport).

PERIODE TOT DE ZOMER VAN 2022
Het werken aan de gebiedsuitwerkingen is een doorlopend proces:
- per deelgebied zijn globale opgavebeschrijvingen gemaakt;
- wij brengen in kaart wat nodig is om de ambities uit het verstedelijkingsconcept waar te maken;
- wij beschrijven van de manier waarop we per deelgebied aan de slag gaan;
- wij becijferen welke kosten daarmee zijn gemoeid.

Dit overzicht wordt in de UIA opgenomen en vormt de input voor het concept verstedelijkingsakkoord.

1. Verstedelijkingsakkoord
Tijdens het BO Leefomgeving in juli 2022 maken Rijk en de Groene Metropool concrete gezamenlijke afspraken over de verstedelijkingsopgave in de beide regio's en de randvoorwaarden die daarvoor nodig zijn. Deze afspraken staan in het verstedelijkingsakkoord waarin het in ieder geval gaat over het vastleggen van de ambities, het verstedelijkingsconcept, de randvoorwaarden en uitgangspunten voor verdere samenwerking. Het concept Verstedelijkingsakkoord wordt in mei ter besluitvorming aangeboden aan de colleges. In een volgend BO (MIRT of Leefomgeving) worden deze afspraken aangevuld en aangescherpt.

2. Verstedelijkingsstrategie/Gebiedsuitwerkingen
De komende maanden wordt voorbereid hoe de opgaven voor de acht gebiedsuitwerkingen worden opgepakt en hoe dat per gebied het beste kan worden georganiseerd. In juni 2022 worden de colleges, gemeenteraden en PS met een consulterende ronde betrokken bij de gebiedsuitwerking van het sleutel- of deelgebied voor die betreffende gemeente(n). Zij worden gevraagd hierop te reflecteren. Aandachtspunten die uit deze consultatieronde voortkomen, worden in de desbetreffende gebiedsuitwerking verwerkt.

Het doel is om vóór de zomer van 2022 samenwerkingsafspraken in concept te hebben opgesteld. Dit betekent dat:
1. Regio's, provincies, waterschappen, ministeries en gemeenten afspraken maken over hoe zij samen uitvoering geven aan de verstedelijkingsstrategie;
2. Per sleutel-/deelgebieden stuur- en projectgroepen worden ingesteld die uitvoering geven aan de betreffende gebiedsopgave.

PERIODE TOT BO MIRT (NOVEMBER 2022)
1. Besluitvorming gemeenteraden / PS
De Verstedelijkingsstrategie ANFV (deel I + deel II) wordt in september/oktober ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraden en PS.
1. Deel I ("Wat") is het verstedelijkingsconcept en be-

vat de vier bouwstenen met de ontwerpprincipes.
2. Deel II ("Hoe") is de 'gebruiksaanwijzing' voor het uitvoeren van de verstedelijkingsstrategie:
   - Het 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie', inclusief de rol van de gebiedsuitwerkingen, het verstedelijkingsakkoord, de UIA, etc.
   - De stand van zaken met betrekking tot de gebiedsuitwerkingen: conclusiekaarten e.d.
   - De aanpak van de acht gebiedsuitwerkingen.

2. BO MIRT
De bespreekpunten voor het BO MIRT in november 2022 zijn:
- Voortgang en, waar mogelijk, aanvullende afspraken op het vorige BO MIRT (februari 2022);
- Vaststellen Verstedelijkingsstrategie ANFV (deel I + deel II).

DOORLOPEND PROCES
Het sluiten van een verstedelijkingsakkoord betekent een langjarige samenwerking tussen Rijk en regio's. De verstedelijkingsstrategie en uitvoering daarvan, onder andere in de gebiedsprocessen (de uitvoering in acht sleutel-/deelgebieden), is een doorlopend proces. Er wordt cyclisch gemonitord op de gemaakte afspraken en de strategie wordt, waar nodig, aangepast. Periodiek worden de colleges van B&W/GS en gemeenteraden / PS hierbij betrokken.

1. BO Leefomgeving (jaarlijks)
Het BO Leefomgeving, onder voorzitterschap van de minister van BZK, vindt normaliter jaarlijks in mei of juni plaats. Tijdens dit strategische overleg, waarbij ook het ministerie van IenW is betrokken, is er ruimte en tijd voor gesprek en discussie.
Voor wat betreft de verstedelijkingsstrategie wordt een jaarlijkse ronde besproken van (verder) uitgewerkte en bijgewerkte afspraken over samenwerking en financiering in het verstedelijkingsakkoord.

2. BO MIRT (jaarlijks)
Het BO MIRT, onder voorzitterschap van de minister van IenW, vindt normaliter jaarlijks in november plaats. Tijdens dit overleg, dat is gericht op investeringsbesluiten, worden Rijksbesluiten genomen voor mobiliteit en ruimte.

Ten aanzien van de verstedelijkingsstrategie wordt gesproken over voortgang en/of aanvullende benodigde financiële afspraken ten behoeve van de uitvoering van de verstedelijkingsafspraken.

MEER INFORMATIE
Kijk voor meer informatie op:
- groenemetropoolregio.nl/projecten/verstedelijkingsstrategie-arnhem-nijmegen-foodvalley/
- regiofoodvalley.nl/projecten/verstedelijkingsstrategie-arnhem-nijmegen-regio-foodvalley

1 december 2021

Terugblik: Wat hebben wij al gedaan?
De afgelopen periode zijn al verschillende belangrijke stappen gezet en voorgelegd aan de colleges van B&W en GS, gemeenteraden en PS. De belangrijkste stappen zijn:

1. Contourennotitie
Meer dan een jaar wordt aan de verstedelijkingsstrategie gewerkt. In het najaar van 2020 stelden alle colleges in beide regio's de Contourennotitie vast en informeerden de raden en staten daarover. Deze notitie beschreef de aanleiding en uitgangspunten van de verstedelijkingsstrategie en bevatte een eerste aanzet voor het 'ontwerpend onderzoek' aan de hand van vier bouwstenen: leefomgeving, wonen, economie en mobiliteit.

2. Consultatieronde
De eerste versie van het verstedelijkingsconcept werd voor de zomer van 2021 voorgelegd aan de 26 gemeenteraden en beide PS. Via webinars werd het document vooraf toegelicht aan raads- en statenleden. Vervolgens startte een consulterende ronde langs de colleges van B&W en de gemeenteraden, bedoeld om de verstedelijkingsstrategie aan te scherpen.

3. Besluitvorming verstedelijkingsconcept
In september 2021 werd het verstedelijkingsconcept (het zogeheten 'Deel I Verstedelijkingsstrategie') ter besluitvorming aan gemeenteraden en PS aangeboden. De besluitvorming is eind 2021 in alle gemeenteraden en PS afgerond.

4. BO Verstedelijkingsstrategie
Op 25 november 2021 vond het BO Verstedelijkingsstrategie plaats; een bestuurlijk overleg tussen Rijk en regio's over de verstedelijkingsstrategie. Tijdens dit overleg werd het verstedelijkingsconcept (het eerder genoemde 'deel I') besproken als uitgangspunt voor de verstedelijkingsstrategie. De eerste hoofdlijnen uit de gebiedsuitwerkingen kwamen aan bod. Ook zijn procesafspraken gemaakt over een langjarige samenwerking tussen de ministeries en de regio met mijlpalen op het BO Leefomgeving en het BO MIRT in 2022.

verstedelijkingsstrategie
Arnhem Nijmegen Foodvalley

		BO Verstedelijking	Verstedelijkingsstrategie & Verstedelijkingsakkoord	Gebiedsuitwerkingen Uitvoerings– en Investeringsagenda Samenwerkingsafspraken *Doorlopend ambtelijk en bestuurlijk proces*	Colleges B&W & Colleges GS	Gemeenteraden & Staten
2021	DEC		Vaststelling procesplanning VS ANFV	Verkenning UIA gereed	Raadsinformatiebrief over planning en proces van de VS ANFV voor colleges van B&W, GS, gemeenteraden en PS.	
	JAN					
2022	FEB			Opgavebeschrijvingen gebiedsuitwerkingen gereed.	Informatiemoment over opgavebeschrijvingen gebiedsuitwerkingen.	Raadsinformatiebrief over opgavebeschrijvingen gebiedsuitwerkingen
		BO MIRT (Uitgest.)				
	MRT					
		Raadsverkiezingen				
	APR					
	MEI					Informatiemoment voor nieuwe raden
	JUN				Besluitvorming Concept Verstedelijkingsakkoord ANFV	
	JUL	BO Leefomgeving	Verstedelijkingsakkoord in BO Leefomgeving		Consultatieronden gebiedsuitwerkingen deelgebieden.	
	AUG			Verwerken resultaten consultatieronden in aanpak gebiedsuitwerkingen		
	SEPT					
	OKT				Besluitvorming Verstedelijkingsstrategie Arnhem, Nijmegen, Foodvalley (Deel I + II)	
	NOV					
		BO MIRT	Bespreking Verstedelijkingsstrategie Arnhem, Nijmegen, Foodvalley (Deel I + II)			
	DEC					